

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу

Коваленка Олексія Лелевича

на тему «Стратегічне управління розвитком неурядових організацій в умовах диджиталізації»,

поданої на здобуття ступеня доктора філософії

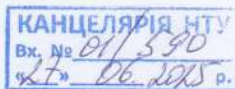
за спеціальністю 073 «Менеджмент»

Актуальність теми дослідження

Сучасний етап розвитку суспільства характеризується стрімкими темпами цифрової трансформації, що охоплює всі сфери соціально-економічної діяльності, включно з громадським сектором. Неурядові організації (НУО), як важливий інститут громадянського суспільства, відіграють ключову роль у формуванні суспільного діалогу, наданні соціальних послуг, забезпеченні демократичної участі та впливі на державну політику. Водночас ці організації стикаються з викликами, що обумовлені необхідністю адаптації до нових цифрових реалій.

Зростаюча складність соціальних проблем, підвищені очікування з боку громадськості, потреба в ефективному управлінні ресурсами та забезпеченні прозорості діяльності висувають нові вимоги до стратегічного планування в НУО. У цих умовах диджиталізація постає не лише як технологічний тренд, а як критично важлива передумова сталого функціонування, інституційного розвитку та конкурентоспроможності неурядових організацій у цифровому суспільстві.

Впровадження цифрових рішень (хмарні платформи, аналітика даних, блокчейн, штучний інтелект, сервіси електронної участі тощо) відкриває нові можливості для підвищення інституційної спроможності та ефективності прийняття рішень. Проте їхнє впровадження вимагає стратегічного обґрунтування, розвитку цифрових компетентностей, управління змінами та урахування безпекових, етичних і правових аспектів.

Таким чином, актуальність теми зумовлена нагальною потребою в розробці та впровадженні інноваційних методів стратегічного управління розвитком НУО, що дозволяють максимально ефективно використовувати переваги цифрових технологій для досягнення соціально значущих цілей в умовах зростаючої складності зовнішнього середовища.

Мета, завдання, предмет і об'єкт дослідження, положення наукової новизни і висновки дисертації є логічно взаємопов'язаними та відображають основний зміст роботи. Дослідження є актуальним і своєчасним, має наукове і вагоме практичне значення.

Актуальність теми дисертаційного дослідження Коваленка О.Л. підтверджується також тим, що його виконано в рамках тематичних планів науково-дослідних робіт кафедри екології та технологій захисту навколишнього середовища Національного транспортного університету: «Обґрунтування застосування сучасних інноваційних підходів для розв'язання складних задач і проблем у сфері технологій захисту навколишнього середовища», номер держреєстрації 0121U107571 від 25.01.2021 р.; «Розробка методів, моделей, методик та інструментів розв'язання складних проблем та завдань у сфері захисту довкілля та збалансованого природокористування в умовах післявоєнної відбудови України», номер держреєстрації 0124U001012 від 28.01.2024 р.

Обґрунтованість наукових положень, результатів дослідження та висновків

Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дисертації становить 226 сторінок. Основний зміст дисертації викладено на 180 сторінках. Робота містить 50 рисунків, 35 таблиць та 9 додатків. Список використаних джерел налічує 197 найменувань. Дисертаційна робота за структурою, мовою та стилем викладення відповідає вимогам, що висуваються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

У вступі обґрунтовано актуальність дослідження, наведено зв'язок роботи з науково-дослідною тематикою кафедри, визначено мету і завдання дослідження. Сформульовано наукову новизну, практичне значення отриманих результатів, визначено особистий внесок здобувача. Наведено відомості про апробацію результатів дослідження.

У першому розділі досліджено еволюцію стратегічного управління неурядовими організаціями в контексті сучасних трансформаційних процесів. Проведено системний аналіз нормативно-правового забезпечення функціонування НУО в країнах Європейського Союзу, визначено потенціал імплементації окремих інструментів у вітчизняну практику. Особливу увагу приділено вивченню чинників, що ускладнюють процеси прийняття стратегічних рішень в умовах цифрової трансформації. Обґрунтовано доцільність використання цифрових платформ для підвищення прозорості, підзвітності та результативності діяльності громадського сектору.

У другому розділі здійснено розробку інноваційних методів стратегічного управління розвитком НУО з урахуванням викликів цифровізації. Запропоновано авторську концептуальну модель цифровізації процесів прийняття стратегічних управлінських рішень, що передбачає синергію традиційних управлінських інструментів із цифровими, освітніми та гейміфікаційними підходами. Розроблено алгоритм реалізації даної моделі, що передбачає використання цифрових технологій на всіх етапах прийняття рішень: від збору даних і формування альтернатив до моніторингу результатів. Сформовано систему критеріїв оцінювання стратегічного управління, адаптовану до цифрового середовища.

У третьому розділі представлено авторський методичний підхід до управління процесами прийняття стратегічних рішень в умовах диджиталізації. Системно викладено логіку побудови методики DIY4Change, обґрунтовано її структурні компоненти, методи інтерактивної взаємодії та механізми моніторингу. Продемонстровано результати практичної апробації авторської методики в діяльності українських неурядових організацій та органів місцевого

самоврядування. Визначено ефективність застосування запропонованих підходів у забезпеченні адаптивності, прозорості та результативності стратегічного управління в умовах цифрової трансформації.

У висновках та рекомендаціях міститься 4 пункти. Всі вони логічно витікають з матеріалів дисертації та вірно відображають результати досліджень. Висновки дисертаційної роботи підкреслюють наукову новизну та практичну цінність проведених досліджень.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів

вперше:

- розроблено метод DIY4Change та цифровий інструментарій прийняття стратегічних рішень розвитку НУО, що передбачає врахування пропозицій заінтересованих сторін, об'єктивних даних, умов реалізації рішень і мінімізацію суб'єктивного впливу розробників управлінських рішень шляхом використання інформаційно-комунікаційних технологій;

удосконалено:

- механізм управління процесом прийняття рішень розвитку НУО, який, на відміну від існуючих підходів, дозволяє прогнозувати вплив управлінських рішень, враховувати потреби цільових груп і попереджати ризики шляхом використання чітких критеріїв, даних моніторингу та оцінки ефективності в умовах обмежених ресурсів і високої невизначеності;

дістало подальшого розвитку:

- концептуальний підхід до формування стратегічних рішень, моніторингу та оцінки результатів стратегічного управління розвитком НУО, який доповнено застосуванням інноваційних цифрових інструментів, що забезпечують адаптацію до умов нестабільності, загроз і воєнного стану;

- модель застосування освітніх технологій в процесі розробки стратегічних рішень для розвитку НУО, що поєднує груповий і проєктний підходи з методами гейміфікації, сприяючи формуванню цифрових компетентностей учасників управлінського процесу;

- критеріальна база оцінки ефективності стратегічного розвитку НУО, яка, на відміну від існуючих підходів, розширена за рахунок шести додаткових кількісних індикаторів: рівень розвитку організації, середній річний приріст розвитку, середній приріст рівня організаційної спроможності, рівень трансформаційних змін унаслідок цифровізації, ступінь впливу цифрових рішень на управлінські процеси та середня ефективність впровадження компонентів цифрового методу управління.

Практичне значення результатів проведеного дослідження підтверджено їхнім впровадженням в діяльність ГО «Форум розвитку громадянського суспільства» (довідка від 26.12.2024), ГО «Фонд розвитку міста Миколаєва» (довідка від 14.02.2025), Ради Європи в Україні (довідка від 18.01.2024), Солонянської селищної ради (довідка від 27.12.2024) та в навчальний процес Національного транспортного університету.

Повнота опублікування основних положень дисертації

За результатами дисертаційної роботи опубліковано 18 наукових праць, із них: 4 монографій (у співавторстві), 5 – у фахових збірниках наукових праць України, 1 у іноземному науковому виданні, 8 тез у збірниках матеріалів наукових конференцій, в тому числі міжнародних, а також отримано 9 документів авторського права.

Висновки по роботі є повними, а рекомендації щодо використання результатів дисертаційної роботи в повній мірі висвітлюють теоретичний та прикладний характер роботи.

Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності

У дисертаційній роботі Коваленка Олексія Лелевича на тему «Стратегічне управління розвитком неурядових організацій в умовах диджиталізації» ознак академічного плагіату не виявлено. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Основні зауваження по роботі

Позитивно оцінюючи отримані в дисертаційній роботі наукові результати, необхідно звернути увагу на окремі дискусійні моменти та висловити деякі зауваження:

1. У роботі не відображено потенційні обмеження застосування запропонованих підходів, зокрема з огляду на організаційне різноманіття НУО в Україні, їх ресурсну базу та рівень цифрової грамотності.

2. Для оцінювання індикативних показників рівня умов в яких провадить свою діяльність організація автором запропоновано використовувати бальну шкалу від 1 до 100, що є доцільним для кількісного аналізу. Водночас для окремих критеріїв відсутнє чітке пояснення щодо логіки присвоєння проміжних балів.

3. У роботі порушено важливу проблему стратегічного управління розвитком неурядових організацій в умовах диджиталізації, однак роль стейкхолдерів у цьому процесі залишилися недостатньо розкритою. Доцільним було б приділити більше уваги ідентифікації ключових груп стейкхолдерів, механізмів їх залучення до процесів стратегічного планування, а також інструментам оцінки їх впливу на прийняття управлінських рішень.

Незважаючи на наявність зауважень та дискусійних питань, вони не впливають на загальну позитивну оцінку роботи, а скоріше свідчать про складність проблематики представленого дослідження та не зменшують теоретико-методичний і науково-практичний рівень дисертаційної роботи Коваленка О.Л.

ВИСНОВКИ

Дисертація Коваленка Олексія Лелевича на тему «Стратегічне управління розвитком неурядових організацій в умовах диджиталізації», подана на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 «Менеджмент», є

цілісним, завершеним науковим дослідженням на актуальну тему та повністю відповідає вимогам щодо оформлення згідно наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (зі змінами, внесеними Наказом МОН №759 від 31.05.2019 р. щодо оформлення і змісту). Робота відповідає принципам доброчесності, характеризується науковою новизною та вирішує важливе наукове завдання, що полягає в узагальненні та поглибленні теоретико-методичних засад і науковому обґрунтуванні та розробці комплексного методу стратегічного управління розвитком неурядових організацій через застосування інноваційних підходів в умовах цифрової трансформації.

Дисертаційна робота є завершеним науковим дослідженням, що за структурою, змістом, оформленням та повнотою висвітлення результатів у наукових виданнях повністю відповідає вимогам п. 6-9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 р. (зі змінами згідно Постанови КМУ №341 від 21.03.2022 р. та Постанови КМУ №502 від 19.05. 2023 р.), а її автор – Коваленко Олексій Лелевич – заслуговує присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 «Менеджмент» (галузь знань 07 «Управління та адміністрування»).

Рецензент,

доцент кафедри «Економіка»

Національного транспортного університету,

кандидат економічних наук, доцент

Олена КОМЧАТНИХ

